

Så hårt spänns tömmarna under ett travlopp

Hur mycket kraft eller spänning är det i tömmarna då en travhäst löper i full fart på banan, och uppfattar kusken det själv? Det har Elke Hartmann från SLU undersökt i samarbete med forskare från Australien, Tyskland och Sverige. Studien, som är den första i sitt slag, visar bland annat att det används betydligt mer kraft på travhästar än på de flesta ridhästar under trav.

Studien, som genomfördes vid travsportens riksanläggning Wången i Jämtland, har nyligen redovisats i tidskriften Applied Animal Behaviour Science.

I studien användes varmblodiga travhästar som kördes på sin hemmabana med tömmar som var försedda med spänningsmätare. I genomsnitt hade hästarna en spänning på 6 kg i vardera töm i full hastighet och vid enstaka tillfällen ända upp till 14 kg. Detta är mycket mer än de flesta ridhästar har under trav.

– Fram tills nu har vi i stort sett bara kunnat förlita oss på vad kuskar och tränare har beskrivit när det gäller hur travhästar svarar på tömspänning, säger Elke Hartmann. Det är förvånande, eftersom det har gjorts många studier av tygelspänning hos ridhästar, men också för att det pågår en debatt om träning och välfärd hos travare och galoppörer.

Den nya studien visar att kuskarna håller lika kontakt i de båda tömmarna på den ovala delen av travbanan, vilket bidrar till bra prestation och säkerhet när hästen körs i ett tätt fält med flera andra hästar. Kuskarna kunde också urskilja hästarnas reaktion på tömspänning, till exempel om hästen ligger mer på en töm än på den andra. Å andra sidan var kuskarna inte helt ense om vad de förväntar sig då de ska köra en häst som sägs ha "mjuk mun". Uttrycket "mjuk mun" är alltså ett subjektivt omdöme, eftersom kuskarnas bedömning inte avspeglades i en lägre tömspänning.

– Vad som är en optimal kontakt, och en optimal tömspänning, med avseende på hästens välfärd och kuskarnas säkerhet, är en fråga som återstår att besvara, säger Elke Hartmann.

Spänningen i tömmarna är också ett mått på trycket mellan bettet och hästens mun, vilket är det som påverkar hästen. Enligt forskarna är det viktigt att mäta och övervaka de tryck och krafter som travhästar utsätts för under träning och tävling.

– Vi behöver veta mer om hur hästarna svarar på kuskarnas signaler. Vi behöver också veta mer om hur travsporten använder och ser på olika former av utrustning, liksom om sambandet mellan tygelspänning och munsador, säger Hartmann. Problem under träning, som att hästen blir avtrubbad av kuskens tömspänningssignaler och därmed blir svårare att kontrollera, måste undvikas.

Forskarna påpekar att endast objektiva mätningar kan göra kuskar medvetna om vilken tömspänning de använder. Studier av tömspänning kan också användas för att undersöka hur hästar påverkas om man använder skarpare bett eller utrustning, vilket kan vara aktuellt för att kontrollera hästar som upplevs ha nedsatt "körbarhet".

Körbarhet – ett begrepp som kan jämföras med "ridbarhet" inom ridsporten – kan handla om många egenskaper hos hästen, såsom möjligheten för rakriktning, känsligheten i munnen och känslighet för kuskens signaler. I denna studie utvärderade kuskarna körbarheten på en tiogradig skala (dålig till excellent). Det fanns inget samband mellan kuskens gradering och den *uppmätta* tömspänningen, men kuskarna gav högre poäng ju mer spänning de *upplevde* att dom hade i tömmarna. Vissa menade också att en hög tömspänning kunde vara önskvärt för en bra prestation.

– Vår studie är ett första steg mot en bättre förståelse av kommunikationen mellan kusk och häst. Den visar också att tömspänningsmätning kan leda till en mer faktabaserad diskussion om optimal användning av tömmarna och annan utrustning i travsporten, summerar Hartmann.

Studien finansierades av Stiftelsen Hästforskning och utfördes på travsportens riksanläggning Wången, ett nationellt kompetenscenter för islandshästsport samt nationellt brukshästcentrum.

Publikation:

Hartmann, E., Byström, A., Pökelmann, M., Connysson, M., Kienapfel-Henseleit, K., Karlsteen, M., & Egenvall, A. (2022). Associations between driving rein tensions and drivers' reports of the behaviour and driveability of Standardbred trotters. *Applied Animal Behaviour Science*, 105726.

Link to publication: <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2022.105726>

Kontakt:

Elke Hartmann

Swedish University of Agricultural Sciences

Department of Animal Environment and Health

elke.hartmann@slu.se

+46 76 832 49 00

Bild Kathrin Kienapfel-Henseleit

Travhästar under körtestet på Wången's travbana

